

8. srpna 1872. U nás není pro to zákonného podkladu, neboť podle § 12 zákona č. 216/1919 o nejvyšším soudě jest opatření k cíli zachování jednotnosti judikatury vyhrazeno jednacímú řádu vládou schválenému (a ovšem řádně publikovanému), který pro náš nejvyšší soud dosud vydán nebyl. Přes to se tento účinek fakticky i u nás plenárním usnesením přiznává, protože by jinak nebylo lze jednotnost judikatury u nejvyššího soudu udržeti. Ježto však není předpisu, jak by se jednou usnesený judikát dal změnit (jinak tomu bylo ve Vídni podle zmíněných císařských rozhodnutí), nelze t. č. ani pochybené plenární usnesení odstraniti. Uvádím jen na příklad zřejmě pochybený judikát ze dne 9. února 1921, pres. 163/21, uveřejněný ve sbírce nejvyššího soudu pod č. 918, podle něhož lze povolit podle § 17 rozlukového zákona rozluku manželství i tehdy, byl-li rozvod manželství od stolu a lože vysloven rozsudkem pro zmeškání. Tento judikát, odporující zásadám rozlukového řízení, zejména zásadě oficiosnosti a zásadě pravdy materiální, vede k souhlasným a často bezdůvodným rozlukám. Z toho, co uvedeno, již vyplývá, jaké opatrnosti a pečlivé přípravy je k plenárnímu usnesení třeba. Doporučovalo by se také, aby v jednacím řádu pro nejvyšší soud bylo pomýšleno na určitou kvalifikovanou většinu a kdyby jí nebylo dosaženo, na další zesílení plenárního senátu (snad na 15 členů), kde by teprve rozhodovala prostá většina hlasů. Nyní může snadno vyjítí takové důležité rozhodnutí z většiny jen nahodilé. Samo se rozumí, že je třeba, aby důvody plenárních usnesení byly co nejjasnější a nejpřesvědčivější a aby zejména bylo také dbáno zásady »respicie finem«.

Svévole v protahování sporů a exekuci

jest předmětem článku Dra J. C e b e v Hosp. politice č. 3 ze dne 23. ledna 1937.

Soudcova energie a určitost má nesporně na průběh řízení největší vliv. Uložení jistoty dle § 44 ex. ř. zamezuje podávání svévolných žalob opozičních a excisních, které po převratu kvetly netušeně. Svévolný dlužník a kverulant přišel však na nový způsob protahování sporů a exekucí. Jest jím odmítání soudců, ba dokonce i soudů celých v první i vyšších instancích. Soudce i soud jest odmítán soustavně a bezdůvodně, řízení se přeruší a až do vyřízení návrhu na odmítnutí uplyne pěkná lhůta. Proti postupu tomuto jest soudce bezmoc-

ný. Civilní řád soudní má ustanovení o pokutě pro svévoli pro případ svévolného podávání dovolání (§ 512) a dovolacích rekursů (§ 528), má také ustanovení o pořádkových trestech (§ 220), které se však týkají pouze rušení při soudním jednání (§ 198), hrubých neslušností, urážek soudců i strany, zástupce, svědka nebo znalce při jednáních (§ 199 c. ř. s.), postrádá však ustanovení, jímž by byla trestána nebo znemožněna svévole soustavným a bezdůvodným odmítáním soudců a soudů.

Rychlejší úřadování

stalo se aktuálním problémem projevem min. předsedy Dra Hodži v rozhlase a jednáním právní rady. Zajímavé postřehy k této otázce podává J. K l a d í v o v článku »Je možno úřadovati rychleji« (Přítomnost, r. 14., 1937, str. 76 a n.), z něhož uvádíme:

»Výchova ke lhostejnosti je v naší úřadovní soustavě velmi vyvinuta. Lhostejnost je to, co nejvíce ochromuje bystrý chod správy... lhostejnost je také následkem oslabeného sebevědomí. A sebevědomí je třeba úředníkovi, aby se ubránil postranním vlivům, na něž doplácí občan i stát... Dnes se rozhodování o kdekteré maličkosti vyhrazuje ústředním úřadům, jež se pak nedostanou ke své pravé působnosti kontrolní... Kdyby se tedy ponechalo nižším instancím více práva rozhodovati, nejen že by se vyřízení značně uspíšilo, ale pozvedlo by se i sebevědomí a zájem úřednictva. Pozvedla by se odpovědnost. Odpovědnost ničí také jiná znamenitost našeho úřadování: velký počet aprobací... — Není snad oboru veřejné správy, kde bychom neslyšeli nářek nad nedostatečnou úrovní nového úřednictva. Je toho několik příčin. Vliv poválečné nivelisace... Ale hlavní pramen je bezpochyby v žalostném způsobu, jak se zaučuje úřednický dorost. Žalostné je totiž, že se vlastně vůbec nezaučuje... — V některých oborech státní správy jsou pro úřední praxi důležité výnosy, vyjasňující provádění zákona. Úředníci by potřebovali, aby koncem každého roku byl vydán seznam těchto výnosů. To se však neděje leckdy proto, aby je mohl vydati jako výklad k zákonu ten či onen ministerský úředník. Některé z těchto výnosů nejsou ani uveřejněny v úředním věstníku ministerstva. — Vzájemný dobrý styk, který je rovněž na prospěch hladšího chodu úředního, by konečně nesmírně usnadnila vlídnost, která není dosud do-
movem ve všech úřadovnách. Nemá se pro-